

PATVIRTINTA

Telšių lopšelio-darželio „Nykštukas“
direktoriaus 2022 m. kovo d.
įsakymu Nr.

PRITARTA

Telšių rajono savivaldybės administracijos
Švietimo ir sporto skyriaus vedėjo
2022 m. kovo d. raštu Nr.

PRITARTA

Telšių lopšelio-darželio „Nykštukas“
tarybos 2022 m. kovo 3 d. posėdžio
protokoliniu nutarimu Nr.V8-2

TELŠIŲ LOPŠELIO – DARŽELIO „NYKŠTUKAS“ 2022 - 2024 M. STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų valdytojo kodas 190597578

2019-2021 metų strateginio veiklos plano įgyvendinimo analizė

Prioritetas. Sėkmingo darželio kūrimas, užtikrinant ugdytinio asmenybės atskleidimą ir augimą.

➤ Siekiant modernaus ir kokybiško ugdymo, užtikrinančio ugdytinio asmenybės atskleidimą ir augimą, ugdymas organizuojamas pagal patvirtintą ikimokyklinio ugdymo programą, atspindinčią H. Gardnerio daugialypio intelekto teorijos elementus. Vadovaujantis šia teorija, vaikų ugdymui grupėse įrengtos intelektų laboratorijos, salėje ir metodiniame kabinete - interaktyvios grindys. Ugdyme taikomi technologijų inovacijų ir STEAM elementai, aktyvūs ugdymo metodai tiek tradicinėje, tiek netradicinėje aplinkoje: Reggio Emilia metodas, muzikos terapija, žaidimai, projektinė veiklaaktyviai dalyvauta projektinėje veikloje. Nuolat analizuojama taikomų ugdymo metodų tinkamumas, tikslingumas.

➤ Į lopšelių-darželių pritraukti neformaliojo švietimo, papildančio ugdymo procesą, būreliai: anglų kalba, robotika, šiuolaikiniai šokiai.

➤ Užtikrinant sėkmingo darželio kūrimą ir saugią aplinką, atnaujintos ir modernizuotos lopšelio-darželio vidaus ir lauko erdvės.

➤ Gerinant saugią ir sveiką ugdymo aplinką į ugdymo procesą integruotos prevencinės, socialinio-emocinio ugdymo programos. Sukurta individualios pagalbos teikimo sistema, užtikrinanti vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, elgesio koregavimo galimybes.

➤ Atliktas darbo vietos profesinės rizikos vertinimas, užtikrinant saugią darbo aplinką.

➤ Stiprinant šeimos ir įstaigos darbuotojų partnerystę, tėvai įtraukiami į įstaigos veiklos planavimą. Sudarytos sąlygos tėvų savanorystei, vykdant bendrus projektus, renginius.

➤ Naudojamos šiuolaikiškos ir įvairesnės tėvų informavimo formos: elektroninis paštas, socialiniai tinklai, internetinė svetainė, virtualios platformos.

➤ Efektyviai išnaudojamos elektroninio dienyno „Mūsų darželis“ galimybės, pakoreguota „Vaiko pasiekimai“ skiltis.

➤ Atlikta pedagogų, vadovų ir tėvų bendradarbiavimo analizė.

➤ Vykdomas ilgalaikio bendradarbiavimo projektas su Lankšyro Lituanistine mokyklėle (Anglija), . Aktyviai dalyvauta Nykštukų darželių sambūrio „Po Nykštuko kepure“ organizuojamose renginiuose. Bendradarbiaujama su Telšių muzikos mokykla, Telšių Praniauskaitės viešąja biblioteka, Telšių sporto ir rekreacijos centru ir kitomis Telšių rajono ugdymo įstaigomis.

➤ Įsilieta į besimokančią Europos bendruomenę. Užmezgti ryšiai su Lietuvos, Lenkijos, Švedijos švietimo įstaigomis, vykdant bendrus projektus.

➤ Siekiant tobulinti viešųjų ryšių sistemą atnaujinta įstaigos internetinė svetainė.

➤ Sukurtas įstaigą reprezentuojantis logotipas, pakeisti grupių pavadinimai.

➤ Atlikta darbuotojų tarpusavio santykių kolegialumo įsivertinimas ir analizė, įdiegtas kryptingas ir sistemingas kolegialaus grįžtamojo ryšio modelis.

➤ Sudarytas kvalifikacijos tobulinimo planas, išgryninti kvalifikacijos tobulinimo prioritetai. Parengta ilgalaikė kvalifikacijos tobulinimo programa, kurioje dalyvavo 100 proc. pedagogų. Pedagogai dalijosi gerąja patirtimi rajono ir šalies švietimo bendruomenėse. Visos mokytojų padėjėjos dalyvavo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose.

➤ Įvykdyta 2020-2021 metų atestacijos programa. Ikimokyklinio ugdymo mokytojai suteikta vyresniojo mokytojo kvalifikacinė kategorija.

Atlikus strateginio plano stebėseną bei analizę, nustatyta, kad visi numatyti uždaviniai buvo vykdyti, išsikelti tikslai pasiekti arba iš dalies pasiekti.

Neįvykdytos 1 prioriteto 1 tikslo 31 uždavinio priemonė: naujas edukacinių lauko erdvių sukūrimas ir 2 prioriteto 2 tikslo 3 uždavinio priemonė: naujų ryšių užmezgimas su šalies švietimo įstaigomis, socialiniais partneriais. Priemonės neįvykdytos dėl įstaigoje ilgai nepaskirto direktoriaus ir direktoriaus pavaduotojo ugdymui. Numatyta neįvykdytas priemones įtraukti į 2022-2024 m. strateginį planą.

1. Išorinės aplinkos analizė

1.1. Politiniai - teisiniai veiksniai

➤ Lietuvos švietimo politika yra orientuota į Vakarų šalių vertybes ir formuojama pirmiausiai atsižvelgiant į Europos sąjungos švietimo gaires ir prioritetus.

➤ Bendriausi nacionaliniai švietimo tikslai suformuluoti dvejuose dokumentuose – Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“.

➤ Nacionalinių tikslų aktualumas, modernumas, kontekstualumas ir originalumas atsiskleidžia juos lyginant su tarptautinių bendrijų ir organizacijų: Europos Sąjungos, UNESCO, EBPO, iškeltais švietimo tikslais.

➤ Europos Sąjungos švietimo politikos prioritetai, kurie atsispindi ir 2013-2022 metų Lietuvos švietimo strategijoje, bendriausiu lygmeniu yra palankūs ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo institucijoms, siekiui didinti ugdymo prieinamumą, gerinti ugdymo kokybę bei veiksmingumą.

➤ Priimtos Lietuvos švietimo įstatymo pataisos, kurios įteisina privalomą priešmokyklinį ugdymą. Įstatyme įtvirtinta, kad privalomasis švietimas tai Lietuvos Respublikos piliečiams, gyvenantiems Lietuvos Respublikoje, privalomas ir valstybės garantuojamas ugdymas iki 16 metų pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programas.

➤ Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas yra pirminės Lietuvos švietimo sistemos pakopos, užtikrinančios lygias starto galimybes mokymuisi pradinio ugdymo pakopoje. Todėl labai svarbu, kokius reikalavimus ir reikšmę šio ugdymo pakopoms skirs šalies vyriausybė, Telšių rajono savivaldybės vadovai politiniame, socialiniame, ekonominiame ir technologiniame-inovacijų lygmenyse.

➤ Geros mokyklos koncepcija, kurios paskirtis – būti universaliu šiuolaikinės mokyklos raidos orientyru. Joje siekiama papildyti mokyklos sampratą naujais akcentais – mokyklos, kaip besimokančios bendruomenės, mokytojų kaip mokinių, šiuolaikinio mokymosi būdų, ugdymo(si) organizavimo ir aplinkų įvairovės, mokymosi ir gyvenimo mokykloje susiliejimo, kitokios valdymo kultūros. Ypač aktualus tampa asmenybės vertybinės orientacijos ugdymas – socialinis, pilietinis, dorinis asmens brandinimas.

➤ Švietimo politikos kaitos strategija nepakankamai siejasi su kitų ekonominių ir socialinių reformų strategijomis, todėl įstaigos lygmeniu neužtikrinamas finansavimas bei prieinamumas švietimo kaitos strateginių krypčių įgyvendinimui. Švietimo politikos lygmeniu ikimokykliniam ugdymui skiriamas nepakankamas dėmesys. Nepakankamai pagrįsta mokytojų rengimo koncepcija ir ankstyvojo ugdymo pedagogų rengimo modelis, kvalifikacijos tobulinimo sistema, suponuoją kvalifikuotų ikimokyklinio ugdymo pedagogų trūkumą.

1.2. Ekonominiai veiksniai

- Lietuvos švietimo įstaigų finansavimas priklauso nuo šalies ekonominės būklės, ekonominių prioritetų ir tikslingo biudžeto paskirstymo. Todėl ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos veiklą įtakoja bendrieji Lietuvos ekonominiai rodikliai.

- Įstaiga finansuojama iš specialiosios tikslinės dotacijos mokymo lėšų, savivaldybės biudžeto lėšų ir įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose srityse. Lopšelis-darželis aktyviai dalyvauja projektų rengimuose, siekiant pritraukti papildomų lėšų bei kasmet gauna 1,2 proc. labdaros ir paramos lėšų.

- Kaip pagrindiniu dabartinės Lietuvos švietimo politikos ekonominius trūkumus galima įvardinti:

- Ikimokykliniam ugdymui, politiniu lygmeniu, skiriama mažai dėmesio, lyginant su kitomis švietimo sistemos pakopomis;

- Valstybės ir savivaldybės lėšų pakanka lopšeliui-darželiui išlaikyti, bet trūksta lėšų įstaigos pastatų vidaus ir lauko erdvių atnaujinimui

- Netolygus papildomas ikimokyklinio ugdymo įstaigų remonto/renovavimo darbų finansavimas. Nepakankamas darbuotojų darbo užmokesčio fondo finansavimas, todėl sudėtinga motyvuoti darbuotojus, gerinti jų darbo sąlygas.

- Nepakankamas finansavimas šiuolaikinėms ugdymosi aplinkoms įrengti, šiuolaikinėms interaktyvioms, IKT ugdymo priemonėms įsigyti. Ikimokyklinio amžiaus vaikams nėra skirta biudžete neformaliojo švietimo krepšelio lėšų („kultūros paso“ lėšų), tai apsunkina neformaliojo švietimo sektoriaus plėtrą, mažina galimybes vaikų saviraiškai ir visapusiškam tobulėjimui ankstyvajame amžiuje

- Analizuojant ekonominę situaciją, vyrauja ir pozityvūs ekonominiai veiksniai:

- Lietuvai esant Europos Sąjungos nare yra galimybės naudotis ES struktūrinių fondų lėšomis. Didelis dėmesys skiriamas ikimokyklinio ugdymo įstaigų patalpų remontui, modernizavimui, ugdymo aplinkų gerinimui;

1.3. Socialiniai veiksniai

- Lopšelio-darželio veiklai, jo strateginio plano kryptims įtakos turi bendroji Lietuvos socialinė politika. Lietuvos gyventojų skaičius turi įtakos švietimo paslaugų rinkai.

➤ Statistikos departamento duomenimis, 2016 m. Telšių rajone gyveno 43059 gyventojai, 2017 m. – 41925 gyventojai, o 2018 m. – 40682 gyventojai. Išanalizavus duomenis matyti, jog gyventojų skaičius rajone turi tendenciją mažėti.

➤ Didėja, vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, skaičius. 2019 m. įstaigoje buvo ugdomi 3 vidutinius specialiuosius ugdymosi poreikius turintys vaikai, 2020 metais – 4 vaikai, 2021 metais – 7 vaikai, todėl didėja specialistų poreikis.

➤ Lietuvos ekonominiai rodikliai rodo, kad ekonomika atsigauna ir auga. Gerėjant gyventojų socialine ekonominei padėčiai, vyksta visuomenės kaita. Didėja visuomenės narių poreikis individualizuoti ir personalizuoti vaikų ugdymą, kas sąlygoja ugdymo paslaugų apimtį plėtrą, specialių ugdymo aplinkų reikalingumą, vaikams, turintiems specialiųjų poreikių. Ekonomikos augimas sostinėje didina atvykusių gyventojų bei migrantų skaičių, o tuo pačiu ir pretenduojančių į ikimokyklinio ugdymo įstaigas vaikų skaičių, todėl teikiant ikimokyklinio ugdymo paslaugas reikia atsižvelgti į įvairaus socialinio statuso šeimų poreikius, tautinį identitetą

➤ Lopšelis-darželis atlieka ne tik ugdymo funkciją, bet ir socialinės atskirties mažinimo, pilietinio gyvenimo, tradicijų ir papročių išlaikymo, kultūros kūrimo, bendradarbiavimo, sveikatos stiprinimo.

➤ Įstaiga rūpinasi vaikų sveikata ir socialine gerove. Taikoma prevencinė programa „Zipio draugai“, dalyvaujama programose „Vaisių vartojimo skatinimas mokyklose“ ir „Pienas vaikams“. Į ugdymo programą integruojame „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą“, „Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programą“, „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokykloje rekomendacijas“.

➤ Švietimo sistema per lėtai prisitaiko prie visuomenėje vykstančių intensyvių socialinių ir ekonominių pokyčių. Dalis pedagogų nėra pasirengę vykstantiems socialiniams pokyčiams. Todėl nepakankamai tenkinami vartotojų lūkesčiai gauti kokybiškas švietimo, ikimokyklinio ugdymo paslaugas, mažėja visuomenės pasitikėjimas švietimu. Ilgėjant pensiniam amžiui, didėja ir pedagogų pensininkų skaičius. Į darželius neateina dirbti jaunų žmonių, trūksta kvalifikuotų ikimokyklinio ugdymo pedagogų, specialistų. Globalizacija ir migracija, nepakankamas pedagogų pasirengimas pokyčiams, kompetentingų jaunų pedagogų trūkumas sąlygoja kitataučių vaikų bei vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo problemas šalies ugdymo įstaigose.

1.4. Technologiniai veiksniai

➤ Vienu iš pagrindinių Valstybės ilgalaikės strategijos tikslų yra vykdyti informacinės ir žinių visuomenės plėtros programą. Informacinės ir komunikacinės technologijos tampa svarbiu veiksmu modernizuojant ikimokyklinio ugdymo įstaigą, siekiant naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, teikiant informaciją visuomenei ir socialiniams partneriams, diegiant šiuolaikinius įsivertinimo ir vertinimo kriterijus.

➤ Nuo 2016 m. vasario 1 d. pradėjo veikti atnaujinta lopšelio-darželio svetainė www.ldnykstukas.lt.

➤ Lopšelyje-darželyje įdiegta viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinė sistema (VSAKIS).

➤ Siekiant mažinti „popierizmą“ pedagogams ir daugiau dėmesio skirti tiesioginiam darbui su vaikais, įdiegta elektroninė sistema „Mūsų darželis“.

➤ Siekiant efektyvaus IKT taikymo ugdymo procese, veikia bevielis interneto ryšys. Įstaigoje kompiuterizuota 12 darbo vietų, logopedinėse pratybose naudojamas interaktyvus ekranas. Įrengtas metodinis kabinetas-kūrybinės dirbtuvės, kuriame naudojama interaktyvi lenta. Ugdymo procese naudojamos 20 planšetinių kompiuterių, 2 interaktyvios grindys, 2 multimedijos, 1 aktyvi garso kolonėlė.

➤ Nors technologijų ir inovacijų sferoje padaryta žymi pažanga, tačiau šis progresas mūsų įstaigoje dar yra nepakankamas, nauja technika ir jos plėtros galimybės reikalauja aukštesnės pedagogų kvalifikacijos, darželio bendruomenei stinga kompetencijų veiksmingai taikyti informacines komunikacines technologijas. Būtina įsigyti šiuolaikinių IKT priemonių (interaktyvus ekranai grupėse, projektoriai, atnaujinti kompiuterius) bei naujų edukacinių programėlių vaikų ugdymui.

2. Vidinės aplinkos analizė

2.1. Teisinė bazė

Telšių lopšelis-darželis „Nykštukas“ veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos švietimo ir kitais įstatymais, Vaiko teisių konvencija, Geros mokyklos koncepcija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais, Telšių rajono savivaldybės tarybos nutarimais ir sprendimais, Telšių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais, Telšių rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyriaus įsakymais, lopšelio-darželio nuostatais ir kitais teisės aktais.

2.2. Organizacinė struktūra

Lopšelio-darželio „Nykštukas“ pagrindinė veiklos rūšis – ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas (kodas 85.10.10). Kita švietimo veiklos rūšis – priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymas (kodas 85.10.20). Veikia viena lopšelio grupė 2-3 metų vaikams, viena darželio grupė 3-4 metų vaikams, dvi darželio grupės 4-5 metų vaikams, viena priešmokyklinio amžiaus grupė 6-7 metų vaikams. Lopšelių-darželių lanko 114 ugdytinių.

Lopšelyje-darželyje veikia šios valdymo institucijos:

➤ Lopšelio-darželio direktorius, kuris yra skiriamas įstatymų nustatyta tvarka, vadovauja įstaigos strategijai, įgyvendina švietimo politiką. Vadovauja arba koordinuoja metinio veiklos plano rengimo grupei, valdo ugdymo procesą. Kuria ir tobulina edukacines aplinkas vaikų poreikių tenkinimui. Sudaro sąlygas savivaldos institucijoms veikti, užmezga ir palaiko konstruktyvius santykius su socialiniais partneriais. Įgyvendina saugumo ir higienos normas atitinkančias ugdymosi aplinkas. Parengia ir patvirtina darbuotojų funkcijas reglamentuojančius dokumentus. Sudaro sąlygas darbuotojams kelti profesinę kvalifikaciją. Administruoja lopšelio-darželio turtą ir lėšas bei vykdo kitas lopšelio-darželio nuostatuose ir direktoriaus pareiginiuose nuostatuose numatytas funkcijas.

➤ Direktoriaus pavaduotojas ugdymui, kuris kuria ir keičia įstaigos kultūrą. Įgyvendina metinę veiklos programą, organizuoja veiklos įsivertinimą, vykdo projektus. Įgyvendina ugdymo turinį, tenkina vaikų poreikius, užtikrina vienodas ugdymosi galimybes. Vykdo gerosios patirties sklaidą, ugdomosios veiklos priežiūrą, fiksuoja pedagogų seminarų – kursų apskaitą bei atlieka pareiginiuose nuostatuose numatytas funkcijas.

➤ Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams, kuris tvarko ir prižiūri visą ūkinę veiklą lopšelyje-darželyje, atlieka metinę inventorizaciją, organizuoja aptarnaujančio personalo darbą ir vykdo jo priežiūrą, inicijuoja inventoriaus ir kitų materialinių vertybių tikslingą įsigijimą, panaudojimą ir priežiūrą bei atlieka pareiginiuose nuostatuose numatytas funkcijas.

Lopšelyje-darželyje veikia šios savivaldos institucijos:

➤ Lopšelio-darželio taryba

➤ Mokytojų taryba

➤ Grupių tėvų komitetai.

Metodinei veiklai organizuoti sudaryta mokytojų metodinė grupė, kurios funkcijas reglamentuoja lopšelio-darželio nuostatai. Pagalbą pedagogams, vaikams ir tėvams teikia lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija.

2.3. Žmogiškieji ištekliai

Visi lopšelio-darželio darbuotojai skirstomi į šias kategorijas:

- Administracija – 2 darbuotojai.
- Pedagogai ir pagalbos mokiniui specialistai – 13 darbuotojų.
- Aptarnaujantis personalas – 13 darbuotojų.

Viso įstaigoje dirba – 28 darbuotojai (27,43 etato). 10 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojoms yra suteikta vyr. mokytojo kvalifikacinė kategorija, , meninio ugdymo mokytojai suteikta vyr. mokytojo kvalifikacinė kategorija. Lopšelyje-darželyje dirba ir specialiąją pagalbą, vaikams turintiems kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, teikia logopedė ir specialioji pedagogė, kuriai suteikta logopedo-specialiojo pedagogo metodininko kvalifikacinė kategorija. Vaikų sveikata rūpinasi ir medicininę pagalbą teikia Telsių visuomenės sveikatos biuro specialistė.

2.4. Planavimo sistema

Lopšelio-darželio planavimo sistemą sudaro:

- Lopšelio-darželio veiklą reglamentuojantys dokumentai: strateginis veiklos planas trejiems metams, metinis veiklos planas ir veiklos įsivertinimo dokumentai.
- Ugdymo organizavimo dokumentai: pedagogų ilgalaikiai ugdymo planai, pedagogų ugdymo planai savaitei, ugdymo proceso priežiūros planas. Ikimokyklinio ugdymo grupių veikla planuojama vadovaujantis įstaigos ikimokyklinio ugdymo programa (2016 m.), o priešmokyklinių ugdymo grupių veikla planuojama ir organizuojama vadovaujantis „Priešmokyklinio ugdymo bendraja programa (2014 m.).
- Personalo dokumentai: trejų metų mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų atestacijos programa bei dokumentai, savivaldos institucijų (lopšelio-darželio tarybos, mokytojų tarybos) planai, direktoriaus įsakymai personalo, veiklos bei ugdytinių klausimais.
- Specialiojo ugdymo ir švietimo pagalbos dokumentai: vaiko gerovės komisijos planai ir nutarimai, specialiųjų poreikių įvertinimo, specialiojo ugdymo ir švietimo pagalbos skyrimo dokumentai, logopedo veiklos planai, sveikatos priežiūros veiklos planas.
- Finansų valdymo dokumentai – programos sąmatos ir jų pakeitimai, tarifkacijų sąrašai, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai.

2.5. Finansiniai ištekliai

Pagrindiniai lopšelio-darželio finansiniai lėšų šaltiniai yra:

- Savivaldybės biudžetas.
- Specialioji tikslinė dotacija mokymo lėšoms finansuoti.
- Įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose srityse.
- Projektinės lėšos.
- Lėšos gautos pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos programos įstatymą (1,2% GPM). Paramos lėšos.

2.6. Ryšių sistema

Lopšelyje-darželyje pakankamai gerai išplėtotas informacinių technologijų tinklas. Visose grupėse įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos, logopedo kabinete, metodiniame kabinete-kūrybinėse dirbtuvėse įrengti interaktyvūs ekranai, ugdymo procese naudojamos planšetės, interaktyvios grindys.

Įstaigoje yra 12 kompiuterių, 2 interaktyvūs ekranai, 3 kopijavimo aparatai, 2 multimedijos, 20 planšetinių kompiuterių, 2 interaktyvios grindys.

Veikia bevielis internetas, viena fiksuoto telefono ryšio linija.

Veikia internetinė svetainė www.ldnykstukas.lt. ir elektroninė sistema „Mūsų darželis“.

2.7. Priežiūros sistema

Lopšelio-darželio veiklos priežiūros sistema planuojama metams. Priežiūrą vykdo lopšelio-darželio direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, veiklos įsivertinimo grupė, lopšelio-darželio taryba.

Kontrolės funkcijas atlieka lopšelio-darželio administracija, savivaldos institucijos, įvairios direktoriaus įsakymu sudarytos komisijos. Už įstaigos finansinę veiklą atsakingas direktorius. Įstaigos finansinė veikla kontroliuojama teisės aktų nustatyta tvarka. Įstaigos veiklos priežiūrą atlieka steigėjas, prireikus pasitelkdamas išorinius vertintojus. Kartą per metus vykdoma turto metinė inventorizacija.

3. SSGG ANALIZĖ

SSGG analizė atlikta vadovaujantis veiklos kokybės įsivertinimo rezultatais, lopšelio-darželio strateginio plano įvykdymo analize.

STIPRYBĖS

- Įgyvendindami ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, pedagogai kūrybiškai modeliuoja ugdymo turinį.
- Dirba kompetentingi, kvalifikuoti ir nuolat tobulėjantys pedagogai.
- Vadovo profesinė kompetencija.
- Tinkama personalo vadyba.
- Racionaliai naudojami finansiniai ištekliai.
- Kuriamą IKT bazę.
- Saugi ir jauki lopšelio-darželio aplinka.
- Edukacinių priemonių, užtikrinančių kokybišką ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, gausa
- Atlikta pastato išorės renovacija.
- Kvalifikuotas švietimo pagalbos teikimas.
- Dalyvavimas įvairaus lygmens projektuose, konkursuose, akcijose.
- Atlikta pastato išorės renovacija.
- Patogi geografinė padėtis.

SILPNYBĖS

- Reikalingas vidaus patalpų kapitalinis remontas.
- Nepakankamai sutvarkytos darželio išorės erdvės (nėra pavėsinių, nepakankamai tinkamai sutvarkyta žalioji zona).
- Neišnaudojamos naujų technologijų galimybės ugdymo proceso tobulinimui.
- Nepakankama socialinė ir specialioji pedagoginė pagalba vaikui, įstaigoje trūksta specialistų: socialinio pedagogo, psichologo.
- Dalies darbuotojų iniciatyvumo stoka.
- Daliai pedagogų ir mokytojų padėjėjų trūksta kompetencijų dirbant su vaikais, turinčiais didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių.
- Nepakankamas dalyvavimas tarptautiniuose projektuose.

- Gaunamas finansavimas tik iš dalies tenkina įstaigos poreikius – nelieka galimybės įsigyti šiuolaikiškų modernių mokymo ir ugdymosi priemonių, žaislų, technologijų ir t.t.

GALIMYBĖS

- Nuolatinis profesinio tobulėjimo siekimas.
- Nuolatinis ugdymo sąlygų gerinimas.
- Dalyvavimas tarptautiniuose projektuose, ES finansuojamose programose, konkursuose; projektinėje veikloje, siekiant pritraukti įvairių fondų lėšas.
- Aktyvus bendradarbiavimas su tėvais ir socialiniais partneriais.
- Personalo kompiuterinio raštingumo tobulinimas.
- Modernių mokymo priemonių diegimas ugdymo procese.
- Įstaigos savitumo krypties keitimas.
- Neformaliojo ugdymo plėtimo galimybės.
- Gerosios darbo patirties skleidimas rajone, ryšių su šalies, rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogais palaikymas.
- Galimybė kreipti į Telšių švietimo centro skyriaus Pedagoginės psichologinės tarnybos specialistus dėl specialiosios pedagoginės, psichologinės ir socialinės pagalbos vaikams ir jų šeimoms.

GRĖSMĖS

- Daugėjantis vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius.
- Savivaldybės biudžeto lėšų trūkumas, siekiant užtikrinti įstaigos efektyvų vystymąsi.
- Ikimokykliniam ugdymui skiriama mažai dėmesio, lyginant su kitomis švietimo sistemos pakopomis.
- Darbuotojų etatų trūkumas, nepakankami atlyginimai, neužtikrina darbuotojų motyvacijos.
- Tėvų užimtumas – ribotos galimybės dalyvauti ugdymojoje veikloje.
- Specialistų, dirbančių ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, stygius.
- Dėl Covid-19 būtinųjų sąlygų užtikrinimo, mažėjantis darbuotojų skaičius.
- Didėjantis vaikų sergamumas.

4. Vizija. Lopšelis-darželis „Nykštukas“ – tai šiuolaikiška ir bendradarbiaujanti ikimokyklinio ugdymo įstaiga, siekianti visuminio vaiko ugdymo, taikant H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją.

5. Misija. Lopšelis-darželis „Nykštukas“ teikia kokybiškas ir kvalifikuotas ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų visapusiško ugdymo(si) paslaugas siekiant, jog kiekviena vaiko diena praleista ugdymo įstaigoje būtų įdomi, savita, suteikianti žinių, gerų emocijų, skatinanti rūpintis savimi ir draugais, mokanti pajusti grožį ir gerį.

6. Vertybės, filosofija, išskirtinumas

„Ar girdėjot, kad vaikas sudarytas iš šimto? Vaikas turi šimtą kalbų, šimtą rankų, šimtą minčių, šimtą būdų galvoti, žaisti ir kalbėti, šimtą, visuomet šimtą būdų girdėti, žavėtis ir mylėti, šimtą džiaugsmų dainuoti ir suprasti, šimtą pasaulių atrasti, šimtą pasaulių išrasti, šimtą pasaulių įsivaizduoti. Vaikas turi šimtą kalbų.“ Loris Malaguzzi

7. Prioritetai:

- **Modernios ir kokybišką ugdymą skatinančios aplinkos kūrimas.**
- **Besimokanti ir bendradarbiaujanti lopšelio-darželio bendruomenė.**

8. Prioritetų plano įgyvendinimas

8.1. Pirmas prioritetas. Modernios ir kokybišką ugdymą skatinančios aplinkos kūrimas

8.1.1. Tikslas – gerinti ugdymo(si) kokybę, užtikrinant ugdymo(si) turinio kaitą, atitinkančią šiuolaikinius ugdymo tikslus.

8.1.1.1. Uždavinys – skatinti pedagogus profesionaliai ir kūrybiškai taikyti inovatyvius ugdymo(si) metodus ir aplinkas, vaikus įgalinančius ugdymo(si) scenarijus ir veiklas.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.1.1.1.1. Ugdymo organizavimas vadovaujantis H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija.	2022-2024m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktorius pavduotojas ugdymui Pedagogai	100 % pedagogų ugdymo procesą organizuoja vadovaujantis H. Gardnerio daugialypio intelekto teorija.
8.1.1.1.2. Ugdymo turinio atnaujinimas, remiantis STEAM metodologija.	2022-2023m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Direktorius pavduotojas ugdymui Pedagogai	Parengta ir patvirtinta ikimokyklinio ugdymo programa, papildytas priešmokyklinio ugdymo turinys. 100% pedagogų, bent kartą per mėnesį, ugdymo procese taikys STEAM metodą, bent kartą per metus organizuos projektinę veiklą. Parengtas STEAM veiklos planas.
8.1.1.1.3. Technologinių inovacijų taikymas ugdymo procese	2022-2024m.	Mokymo lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Pedagogai	100% pedagogų, bent kartą per mėnesį, ugdymo procese taikys technologines, interaktyvias priemones: interaktyvias edukacines grindis, edukacines bitutes-robotus, interaktyvias lentas ir stalus, multisensorines aplinkos priemones, laboratorinę įrangą.

8.1.1.1.4. Inovatyvių ugdymo metodų naudojimo ugdymo procese skatinimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Ugdymo procese naudojamų metodų analizė. 100 % pedagogų aktyviai naudos įvairius ugdymo metodus (muzikos terapija, žaidimas, projektinė veikla, stovyklos).
8.1.1.1.5. Edukacinių veiklų organizavimas netradicinėse erdvėse	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Suorganizuotos vaikų pažintinės-edukacinės išvykos, netradicinės veiklos lopšelio-darželio vidaus ir lauko erdvėse, už įstaigos ribų.
8.1.1.1.6. Galimybės, vaikams pasirinkti kuo įvairesnį neformalųjį švietimą papildantį ugdymą, suteikimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Projektų lėšos Žmogiškieji išteklių	Direktorius	Darželyje veikia, šokių, anglų kalbos, robotikos, sporto, meno neformaliojo ugdymo būreliai

8.1.1.2. Uždavinys – atnaujinti ir modernizuoti lopšelio-darželio vidaus erdves, sukuriant vaikams palankią ugdymo(si) aplinką.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.1.1.2.1. Vidaus patalpų kapitalinio remonto atlikimas užtikrinant saugią ir estetišką ugdymo(si) aplinką.	2023-2024 m.	Projektinės lėšos. Savivaldybės biudžeto lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams	Keturių grupių ir joms priklausančių dviejų laiptinių bei dviejų prausyklų kapitalinis remontas.
8.1.1.2.2. Erdvių, orientuotų į STEAM ugdymą kūrimas, įsigyjant ugdymo (si) priemones.	2023-2024 m.	Projektinės lėšos. Savivaldybės biudžeto lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams	Įsigytos šiuolaikinės ugdymo priemonės, skatinančios STEAM kompetencijų ugdymą (tyrinėjimo, eksperimentavimo rinkiniai, LEGO konstruktoriai ir kt.) Įrengta „Atradimų laboratorija“. Įsigytas 1 interaktyvus

				ekranas, 1 multimedija, IT programėlės.
8.1.1.2.3. Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ugdymo aplinkos ir proceso gerinimas	2023-2024 m	Projektinės lėšos. Savivaldybės biudžeto lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams	Įrengtos grupėse specialios erdvės SUP vaikams. Įsigytos priemonės: balansiniai kamuoliai, sienelės, sensorinės priemonės.
8.1.1.2.4. Ugdymo aplinkos ir proceso gerinimas pritraukiant įstaigai projektines lėšas.	2022-2024 m	Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Pedagogai	Sudaryta projektų rengimo grupė, parengti projektai, pritrauktos projektinės lėšos įstaigai.

8.1.1.3. Uždavinys – sukurti saugią, pažinimą ir tyrinėjimą skatinančią aplinką.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.1.1.3.1. Naujas edukacinių lauko erdvių (kiemelių) sukūrimas	2022-2024 m	Projektų lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams	Parengtas lauko edukacinių erdvių projektas, įrengti 3 kiemeliai, skatinantys patyriminį ugdymą(si), STEAM metodo taikymą.
8.1.1.3.2. Žaidimų aikštelių įrenginių atnaujinimas	2022-2023 m	Savivaldybės biudžeto lėšos Projektų lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams	Įrengta lauko klasė-pavėsinė, lauko Steam sienelė, atlikta periodinė žaidimų aikštelių patikra.
8.1.1.3.3. Įstaigos lauko zonų sutvarkymas	2023-2024 m	Savivaldybės biudžeto lėšos Projektų lėšos Specialiųjų programų lėšos Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir bendriesiems klausimams	Suformuoti nauji želdiniai, atnaujinta kiemo danga, judėjimo takelių įrengimas, kiemo žaidimų įrengimas.

8.1.1.4. Uždavinys – sukurti saugią ir sveiką ugdymo(si) aplinką darželio bendruomenei.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.1.1.4.1. Prevencinių programų integravimo į ugdymo procesą užtikrinimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Žmogiškieji ištekliai	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	100% pedagogų integruos prevencines programas į ugdymo procesą.
8.1.1.4.2. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas.	2022-2023 m.	Mokymo lėšos Žmogiškieji ištekliai	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Ugdymo procese integruojama socialinio-emocinio ugdymo programos: „Žipio draugai“, „Kimochi“.
8.1.1.4.3. Bendruomenės švietimo sveikatos stiprinimo, emocinio intelekto lavinimo, smurto, patyčių ir kitomis prevencinėmis ir psichologinėmis temomis užtikrinimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Žmogiškieji ištekliai	Direktorius	Suorganizuotos po 3 paskaitos, seminarai per metus tėvams, pedagogams, mokytojų padėjėjams psichologinėmis, sveikatos stiprinimo temomis.

8.2. Antras prioritetas. Besimokanti ir bendradarbiaujanti lopšelio-darželio bendruomenė.

8.2.1. Tikslas – kurti atvirą pasauliui darželį, plėtojant įstaigos vidaus ir išorės partnerystės ryšius, siekiant tapti bendradarbiaujančia bendruomene.

8.2.1.1. Uždavinys – stiprinti šeimos ir įstaigos darbuotojų partnerystę ugdant vaikus.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.2.1.1.1. Bendrų grupės ir šeimos projektų inicijavimas	2022-2024 m.	Specialiųjų programų lėšos Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Pedagogai	Visų grupių pedagogai per metus organizuos bent po 1 bendrą projektą.
8.2.1.1.2. Sąlygų tėvų (globėjų) savanorystei sudarymas	2022-2024 m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Pedagogai	Suorganizuotos iniciatyvos „Kartų dienos“, „Pabūk mano mokytoju“, „Šeimos diena“, dieninė vasaros stovykla „Mes kartu“
8.2.1.1.3. Tėvų įtraukimas į įstaigos veiklos planavimą	2022-2024 m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Pedagogai	10% padidės tėvų, įsitraukiančių į darželio veiklos planavimą, renginių organizavimą,

				skaičius.
8.2.1.1.4. Tėvų įtraukimas į vaikų turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, ugdymo ir pagalbos jam teikimo planavimą	2022-2024 m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktorius Pedagogai	100% dalyvauja rengiant pagalbos vaikui teikimo planą.

8.2.1.2. Uždavinys – stiprinti tėvų švietimo ir informavimo sistemą.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.2.1.2.1. Šiuolaikiškos ir efektyvios informacijos, atspindinčios lopšelio-darželio veiklą, teikimas tėvams, bendruomenei.	2022-2024 m.	Specialiųjų programų lėšos	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Naudojamos įvairesnės tėvų informavimo formos: susirašinėjimas socialiniuose tinkluose, zoom, PADLET, CANVA platformose, elektroniniu paštu, „Mūsų darželis“ sistemoje.
8.2.1.2.2. Ikimokyklinės ugdymo programos tinkamumo ir efektyvumo, siekiant pagerinti ugdytinių rezultatus, analizė	2022-2023 m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Atliktas tyrimas apie ikimokyklinio ugdymo programos efektyvumą ir atitikimą vaikų kompetencijų ugdymui(si). Dalyvaus 80 %, pedagogų, 40 % tėvų.
8.2.1.2.3. Vaikų pažangos ir pasiekimo gerinimas įtraukiant tėvus į ugdymo planavimą.	2022-2024 m.	Žmogiškieji ištekliai	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	50 % tėvų dalyvauja individualiose pokalbiuose su pedagogais.

8.2.1.3. Uždavinys – bendradarbiavimo su vietos bendruomene, šalies ir užsienio institucijomis stiprinimas.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.2.1.3.1.Naujų ryšių užmezgimas su šalies švietimo įstaigomis, socialiniais partneriais	2022-2023 m.	Mokymo lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius	Partnerystė su įvairiais socialiniais partneriais STEAM ugdymo srityse, vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo srityse.
8.2.1.3.2.Dalyvavimas „Nykštukų“ darželių sambūrio „Po nykštuko kepure“ renginiuose	2022-2024 m.	Paramos lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Dalyvaujama 1 susitikime per metus.
8.2.1.3.3.Partnerių paieška ir bendradarbiavimas naudojant eTwining įrankius ir dalyvavimas švietimo ir paramos fondo administruojamose programose	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Specialiųjų programų lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Užmegzti bendradarbiavimo ryšiai su šalies bei užsienio ugdymo įstaigomis, įvykdytas vienas bendras projektas. Įsilieta į besimokančią Europos bendruomenę.

8.2.1.4. Uždavinys – viešųjų ryšių sistemos tobulinimas siekiant produktyvesnio bendradarbiavimo su bendruomene.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.2.1.4.1.Elektroninės sistemos „Mūsų darželis“ teikiamų galimybių išnaudojimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos	Direktorius	Efektyvus ir savalaikis informacijos pateikimas tėvams.
8.2.1.4.2.Vidinio duomenų serverio (NAS) įrengimas įstaigoje	2023-2024 m.	Specialiųjų programų lėšos Paramos lėšos	Direktorius	Sukurta vidaus duomenų ir informavimo sistema. Apsaugoti mokyklos duomenys.
8.2.1.4.3.Įstaigą reprezentuojančių aksesuarų sukūrimas	2022-2023 m.	Specialiųjų programų lėšos Paramos lėšos	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ugdymui	Sukurti įstaigą reprezentuojantys simboliai: sportiniai marškinėliai su

				logotipu, ženkliai, vėliava.
8.2.1.4.4. Muziejaus „Nykštukas“ įkūrimas	2022-2023 m.	Žmogiškieji ištekčiai	Direktorius Direktoriaus pavaduotojas ugdymui	Įstaigoje įkurtas muziejus „Nykštukas“. Įsitrauks 40 % bendruomenės narių.

8.2.1.5. Uždavinys – tobulinti komandinį darbą, pozityvų kolegialų grįžtamąjį ryšį, bendradarbiavimą su įstaigos ir kitais specialistais siekiant individualios ugdytinių ugdymo(si) pažangos.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.2.1.5.1. Pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų bendradarbiavimo stiprinimas	2022-2024 m.	Žmogiškieji ištekčiai	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Pedagogai	Logopedo, PPT specialistų konsultacijos pedagogams rengiant ir įgyvendinant individualius pagalbos teikimo planus. Pristatoma vaiko asmeninė pažanga ir vertinimas el. dienyne „Mūsų darželis“. Bendradarbiavimas dalyvaujant VGK posėdžiuose, tėvų susirinkimuose.
8.2.1.5.2. Kolegialaus grįžtamojo ryšio modelio, komandinio darbo stiprinimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Žmogiškieji ištekčiai	Direktorius	Mikroklimato pagerėjimas, suformuotos palankios produktyvaus komandinio darbo sėkmės sąlygos. Sustiprintas pastovus pedagogų bendravimo, bendradarbiavimo modelis. 50 % pedagogų organizuos atviras veiklas, 80 % pedagogų stebės ir aptars veiklas.

8.2.1.6. Uždavinys-skatinti pedagogus ir auklėtojų padėjėjus tobulinti profesines kompetencijas, siekiant aukštesnės darbo kokybės.

Priemonė	Terminas	Lėšų poreikis ir šaltiniai	Vykdytojai ir partneriai	Laukiamas rezultatas
8.2.1.6.1. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Savivaldybės biudžet	Direktorius	Sudarytas kvalifikacijos tobulinimo planas. Išgryninti kvalifikacijos tobulinimo prioritetai. Parengta ilgalaikė kvalifikacijos tobulinimo programa. 80 % pedagogų patobulins STEAM, IT metodų taikymo įgūdžius kvalifikacinėse programose, 80 % pedagogų ir 50 % mokytojų padėjėjų patobulins kompetencijas darbui su specialiųjų poreikių ugtytiniais.
8.2.1.6.2. Mokytojų padėjėjų dalyvavimas kvalifikacijos tobulinimo renginiuose	2022-2024 m.	Mokymo lėšos	Direktorius	50 % mokytojų padėjėjų patobulins kompetencijas darbui su SUP vaikais.
8.2.1.6.3. Pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų aukštesnių kvalifikacinių kategorijų įgijimas	2023-2024 m.	Mokymo lėšos Savivaldybės biudžeto lėšos	Direktorius	2 ikimokyklinio ugdymo mokytojos įgis mokytojo metodininko profesinę kvalifikaciją.
8.2.1.6.4. Dalijimasis gerąja darbo patirtimi su rajono, šalies pedagogais	2022-2024 m.	Mokymo lėšos Savivaldybės biudžeto lėšos	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui Pedagogai	Skaityti 4 pranešimai rajono, šalies pedagogams. Suorganizuota konferencija, atvirų durų dienos.

9. Įgyvendinimo stebėseną.

- Strateginį planą 2022-2024 m. pristatyti lopšelio darželio bendruomenei kartą metuose. Atsakingas lopšelio-darželio direktorius.

- Organizuoti mokytojų tarybos posėdį kartą per metus, aptariant Strateginio plano įgyvendinimo eigą. Atsakingas lopšelio-darželio direktorius.
 - Kartą per metus supažindinti lopšelio-darželio tarybą su Strateginio plano tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimu. Atsakingas lopšelio-darželio direktorius.
 - Teikti pasiūlymus metinio veiklos plano rengėjams. Atsakinga strateginio plano rengimo grupė.
 - 2024 m. II pusmetį atsiskaityti apie Strateginio plano vykdymą darželio bendruomenei. Atsakingas lopšelio-darželio direktorius.
-